

Hvem varetog udskrivningen af værnepligtige?

Gennem tiden har forskellige myndigheder varetaget udskrivningen af værnepligtige.

1701-1788

Amtmanden, amtsforvalteren og godsejeren var ansvarlige for at udfærdige lister og ruller over den pågældende egns værnepligtige mandskab.

1788-1869

Den lokale lægdsmand, oftest sognefogeden, fra 1841 sogneforstanderen, udfærdigede rullerne over de værnepligtige i lægdet.

Lægdsforstanderen sammenskrev rullerne for et helt udskrivningsdistrikt (oftest et herred), hvilket var retsbetjentens, og frem til 1849 også den private godsejers, myndighedsområde.

På sessionen udtog krigskommissæren, amtmanden og herredsfogeden eller godsejeren, de egnede værnepligtige fra rullerne. Danske Kancelli sammenskrev rullerne på landsplan og var den kontrollerende myndighed. Opgaven blev fra 1848 overtaget af Justitsministeriet.

1869-1970

Landet var inddelt i 6 udskrivningskredse, som bestod af et antal lægder. I 1920 kom Sønderjylland til som den 7. udskrivningskreds. Udskrivningskredsene udskrev værnepligtige sammen med de lokale lægdsforstandere, som hørte under politimestrene.

1970-

Udskrivning sker på grundlag af Det Centrale Personregister (CPR-registret) og den nye kommuneinddeling i stedet for lægder. Udskrivningen forvaltes af myndigheder under Indenrigsministeriet: 1981-1993 af Værnepligtsstyrelsen, og fra 1993 sammen med Forsvarets Værnepligt og Rekruttering. Udskrivningen på lokalt niveau overgik i 1992 til visse statsamter (nu: statsforvaltninger).